

بایسته «امنیت» سیاست خارجی

جمهوری اسلامی ایران

مؤلف: سجاد محمدی

بامقدمه: دکتر ابو محمد سید جانی

(پدر نواقع گرای ایران)

کتابخانه ملی

سرشناسه	: محمدی، سبحان، ۱۳۶۹
عنوان و نام پدیدآور	: بایسته «امنیت» در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران / نویسنده سبحان محمدی با مقدمه ابومحمد عسگرخانی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۲۲۰ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۹۷۸ - ۷
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیفا
موضوع	: امنیت ملی - ایران - روابط خارجی - قرن ۱۴
موضوع	: National security- Iran- Foreign relations- 20 th century
شناسه افزوده	: سگرخانی، ابومحمد، ۱۳۳۰، مقدمه نویس
رده‌بندی کنگره	: UA ۸۵
رده‌بندی دیویی	: ۳۵۰ .۰۳۳ ۵۵
شماره کتابخانه ملی	: ۷۵۱ .۳۴

بایسته «امنیت» در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

مؤلف: سبحان محمدی

با مقدمه: ابومحمد عسگرخانی

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۴۰۰

چاپ صدف: ۵۰۰ نسخه

۷۵۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳، تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvannashr.ir

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۳۱ - ۹۷۸ - ۷

بسم الله قاصم الجبارين

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	کلام مؤلف
۱۱	فصل اول: سوژه امنیت
۱۱	اهمیت سوژه
۱۵	نو واقع گرایی و واقع گرایی تدافعی در مطالعات پژوهشگران
۱۹	تعریف مفاهیم اصلی کتاب
۱۹	سیاست خارجی
۲۰	امنیت
۲۳	واقع گرایی تدافعی
۲۸	فصل دوم: واقع گرایی تدافعی و موازنه دفاع - تهاجم
۲۸	در مختصات نظری
۲۹	باب نخست فصل: واقع گرایی تدافعی

۲۹	توصیف
۳۴	امنیت و دولت
۳۷	توازن تهدید
۳۹	باب دوم فصل: موازنه دفاع - تهاجم
۳۹	توصیف
۴۶	موازنه دفاع - تهاجم و امنیت
۴۹	باب سوم فصل: چکیده

۵۱	فصل سوم: مفهوم امنیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۵۱	باب نخست فصل: ماهیت سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۵۱	توصیف پیشنهادی
۶۰	منابع عرض سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۶۰	اسلام انقلابی و سیاست خارجی
۶۲	ملی‌گرایی ایرانی (تاریخ)
۶۵	ژئوپلیتیک
۶۷	اقتصاد
۷۰	قدرت نظامی
۷۳	ساختار قدرت سیاسی در جمهوری اسلامی ایران
۷۴	ساختار رسمی
۷۴	نهاد رهبری
۷۵	ریاست جمهوری
۷۷	مجمع تشخیص مصلحت نظام
۷۸	شورای نگهبان
۷۸	مجلس شورای اسلامی
۸۰	شورای عالی امنیت ملی
۸۱	وزارت امور خارجه
۸۳	ساختار غیررسمی (از حیث ایفای نقش در امر تصمیم‌گیری)
۸۳	جناح‌های سیاسی - مذهبی
۸۵	گروه‌ها و نهادهای سیاسی، امنیتی اقتصادی و مذهبی
۸۹	افراد و گروه‌های ذی‌نفوذ
۹۰	باب دوم فصل: امنیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۹۰	بررسی تهدیدات مرتبط با سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران

۹۱	تهدیدات داخلی (جنبه سخت)
۹۱	تروریسم
۹۳	تجزیه طلبی
۹۵	رژیم‌های بین‌المللی
۹۸	مطالعه موردی - بسته امنیتی: FATF
۱۰۲	ایران - FATF و جمع‌بندی
۱۰۴	تهدیدات خارجی
۱۰۵	تغییر موازنه قدرت منطقه‌ای
۱۰۷	عدم یا حداقل ثبات در محیط پیرامونی
۱۱۰	جنگ‌های ترکیبی
۱۱۲	تغییر رنگی یا تقابل نرم
۱۱۵	جنگ‌های نامعروف
۱۱۷	چرخه تصمیم‌سازی - OODA
۱۱۹	مدار پنجگانه (خارج و در)
۱۲۰	ایران و جنگ‌های ترکیبی
۱۲۲	باب سوم فصل: چکیده

۱۲۵	فصل چهارم: بایستگی امنیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۱۲۶	باب نخست فصل: بایستگی امنیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران
۱۲۶	واقع‌گرایی تدافعی
۱۷۱	مطالعه موردی: اسرائیل
۱۷۱	سیاست و دولت
۱۷۱	اقتصاد
۱۷۳	جمعیت
۱۷۵	ژئوپلیتیک
۱۷۶	نگاهی کوتاه به طرح «معامله قرن»: تغییر نامشروع ژئوپلیتیکی
۱۷۸	منابع انرژی
۱۸۰	مجاورت جغرافیایی
۱۸۶	قدرت تهاجمی (با تمرکز بر موازنه دفاع - تهاجم برای بررسی دقیق‌تر)
۱۸۷	دکترین و توان اتمی اسرائیل
۱۸۸	تسلیمات اتمی عملیاتی اسرائیل
۱۹۶	نیات تهاجمی

جمع‌بندی و اثبات تهدید اسرائیل..... ۱۹۷

تحلیل مضاعف..... ۲۰۲

طبقه‌بندی تسلیحات اتمی..... ۲۰۲

منابع و مآخذ..... ۲۰۵

مقدمه

سیاست به خصوص ابعاد بین‌المللی آن یعنی سیاست بین‌الملل در جهان معاصر مانند خواب سحری، شیرین و یا همانند تلخه و تلخک، بسیار زننده و تلخ است. سیاست زمانی مطرح می‌شود که اختلافی وجود داشته باشد... اختلاف میان دو یا چند پدیده متجانس، جالب‌تر آنکه خود اختلاف اهمیتی ندارد بلکه مهم اینست که میان چه کسانی و بین کدام کنشگران و کدام بازیگران اتفاق می‌افتد. بنا به گفته ادوارد کار، اگر موضوعی میان بریتانیا و نیکاراگوآ محل اختلاف باشد و اگر همان موضوع اینبار میان بریتانیا و ژاپن اختلاف ایجاد کند، گرچه موضوع یکی است اما شیوه حل فصل اختلافات، چه با جنگ و چه با مذاکره با هم فرق خواهد داشت. همین موضوع در بررسی اختلافات هسته‌ای ایالات متحده از یک طرف و چین از طرف دیگر مطرح بوده است. یا بین آمریکا با انگلستان؛ و یا بین آمریکا با کره شمالی یا عراق و لیبی؛ مطرح بوده است. اما نکته این موضوعات همگی متفاوت بوده‌اند. این تفاوت چیزی به جز موازنه قدرت یا توازن تهدید نیست.

آمستر و شروین می‌گویند فرض کنیم دو قبیله B و A در مجاورت هم زندگی می‌کنند و هیچکدام وسیله دفاعی ندارند اما هر دو نیزه‌های سر برشته به سلاح‌های میکروبی به وفور در اختیار دارند و هر دو می‌دانند که سلاح‌های میکروبی آن‌ها در بدن شوند، مدتی بعد عمل خواهند کرد. در این صورت هر دو قبیله، موازنه تهدید و باز زندگی را به خوبی فهمیده و می‌دانند که اگر از سلاح‌های میکروبی که در اختیارشان است بهره‌گیری، طرف مقابل هم متقابلاً از همان سلاح استفاده خواهد کرد. در نتیجه این موازنه تهدید، هر دو قبیله از توسل به زور اجتناب خواهند کرد.

جلوه این منطق، در منشور سازمان ملل نیز یافت می‌شود و در آن، اصل منع تهدید و توسل به زور به‌عنوان یکی از اصول حقوقی ناظر بر روابط بین‌الملل می‌باشد، کتاب حاضر، بایسته امنیت در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، موازنه تهدید را در پرتو تئوری‌های روابط بین‌الملل بررسی و موضوع ایران و اسرائیل را به‌عنوان مطالعه موردی، به خوبی در نظر گرفته است. در همین خصوص وجود زرادخانه‌های اتمی اسرائیل که با پشتوانه دولت‌های

غربی به ویژه آمریکا به بقای خود ادامه می‌دهد، یک تهدید بالفعل علیه امنیت جمهوری اسلامی ایران محسوب می‌شود. به همین جهت ضرورت موازنه تهدید امروزه بیش از هر زمان دیگری میان ایران و اسرائیل یک واقعیت و امری مسلم تلقی شده و از این رو، استدلال‌های بسیار شفاف و علمی توسط مولف کتاب ارائه شده است.

بدیهی است که استراتژی مقاومت، صرفاً به معنی اعمال یک سیاست تدافعی نیست، بلکه مقاومت سیاست تهاجمی را هم شامل می‌شود. اتفاقاً نظریه‌های روابط بین‌الملل به ویژه جنبه‌های رئالیستی آن، بر این نکته تأکید دارند که تقویت نیروهای تدافعی خود تجلی قدرت تهاجمی بوده و می‌تواند در برابر تهدید و توسل به زور از سوی دشمن، به‌عنوان موازنه تهدید تلقی شود. اینجا نه در جهان معاصر قدرت صور عیدیه به خود گرفته و متعاقب آن، بازدارندگی را تهدید و توسل به زور نیز بسیار مرکب و پیچیده شده است و یا به عبارت دیگر، تهدید را باید در فضای و چارچوب نظریه‌های رئالیستی آشوب و پیچیدگی (Chaos And Complexity)، در نظر گرفت. برای برقراری موازنه تهدید باید از کلیه پارامترهای قدرت از جمله زرادخانه‌های اتمی استفاده کرد.

مطالعه کتاب پیش رو که از دامن پندارهای رئالیستی سر برافراشته است، به صاحب‌نظران روابط بین‌الملل، علوم سیاسی و حقوق بین‌الملل معرفی و تأکید به بازخوانی آن می‌شود.

ابومحمد ع. - گرانی / بهمن ماه ۱۳۹۹ / تهران